

SVYTURIYS

LEIDŽIA ARGENTINOS LIEJUVIŲ KATALIKŲ FEDERACIJA

REDACCION y
ADMINISTRACION
c. Olavarría
— 882 —
Buenos Aires
Abierta de 8 a 12
y 18 a 20 horas

Semanario Lituanas "EL FARO"
Fundado el 2 de Agosto de 1930.
EDITA CONF. CATOLICA LITUANA

LIETUVISKOS MINTIES SAVAITRASTIS
Isteigtas 1930 met. rugpjūčio 2 d.
REDAGUOJA REDAKCINE KOMISIJA

Correo
Argentino

Concesión 1075

FRANQUEO PAGADO
TARIFA REDUCIDA

METALIXBUENOS AIRES Ketvirtadienis, Rugsėjo = Septiembre 29 d., 1938 Nr. 391

Kaina metams: \$ 4.00. Pusmečiui: \$ 2.00
Trims mėn. \$ 1.—; — Ats. Nr. 10 a.

- PEREITA SAVAITĖ -

PIRMADIENI. — Palestinoj. — Netoliese Tulkaremo, suklietai susprogdino namą, kada važiuo britų sunkvežimis. Žuvo vienas britų kareivis ir penki liko sužeisti.

Urugvajų. — Montevideo mieste pasirašyta komercinė sutartis ir nusistarta sureguliuoti mokescius tarp Urugvajaus ir Lenkijos vyriausybių.

Belgijoj. — Briuselyje pradėjo savo posėdžius IV Chirurgijos Tarptautinis kongresas. Dalyvauja 800 delegatų nuo keturiolikos astuonių valstybių.

Mandžukuo. — Oficialiai pranešama iš Charbino, kad rusų kavalieristai perejo rusų - Mandžukuo sieną ir įėjo kelius kilometrų gilyn Mandžukuo teritorijos.

Kinijoj. — Japonų kariuomenė, kuri pamažu slinko prie Kinijos laikinosios sostinės Hankow, paskutimomis dienomis turėjo sustoti, nes didelės lūšys sugadino kelius, priarydomos daug purvo.

ANTRADIENI. — Rumunijoj. — Vyriausybė įsakė panaikinti visas darbininkų unijas ir organizacijas, pakeičiant jas korporatyvine sistema, kur dalyvauja atstovai nuo darbdavių ir darbininkų.

Suvienytose Valstybėse. — Prezidentas Ruzveltas turėjo ilgą, dviejų valandų, pasitarimą su geležinkelų kompanijų direktoriais ir darbininkų sindikatų atstovais. Buvo tartasi dėl geležinkelų krizės ir išrinkta misri komisija kuri tą reikalą nuodugniai išstudijuos. Darbininkai atsiskė leisti sumažinti algas 15 nuosmėjų.

Ispanijoj. — Pranešama, kad per paskutines 48 valandas nacionalistų kariuomenė, Ebro fronte, pasistumdė du kilometrus gilyn. Tas buvo pasiekta po smarkaus artilerijos ir aviacijos bombardavimo. Vyriausybiniškai turėjo didžiulius nuostolius.

Lenkijoj. — Paveikti paskutinių įvykių, lenkai pradėjo viešai reikšti savo pretenzijas prie čekų Silezijos, kur sulig lenkų, gyvena 200.000 jų tautybės žmonių. Aukštų sferų inspiruojamas laikraštis skelbia, kad Lenkija pasiruošusi padaryti kelią tiems Čekoslovakijos lenkams ir primena, kad užteko jiems ištarti žodį ir sutvarkė reikalus su Lietuva.

TREČIADIENI. — Paragvajų. — Vietos laikraščiai rašo ilgus straipsnius apie lenkų kolonistų emigraciją, tvirtindami, kad aštuoniosdešimtys nuosimtis jųjų apleidžia Paragvajų ir apsigyvena Argentinos valstybėje.

Čilėj. — Rancagua mieste iškilmingose ceremonijose buvo įšventintas naujas vyskupas mon. Larrain Cordoves. Dalyvavo daug žymių asmenų ir didelis skaičius tikinčiųjų.

Vengrijoj. — Budapešto miesto, dviejų šimtų tūkstančių žmonių minia, kas dar nebuvo matyta nuo didžiojo karo, atstovaudama 400 patriotinių organizacijų, susirinko Heldenplatse, reikalaujama Slovakijos prijungimo prie Vengrijos.

Kinijoj. — Kinų žiniomis pranešama, kad po šesų dienų nepaaujamą musio ties sien - Čai - Lien, japonai turėjo pasitraukti. Pankomai virs tukstantis lavonų ir pasigundami keturius tukstancius sužeistų.

Belgijoj. — Įvyko žemes užgriuvimas Hensies Pommerceu anglių kasykloje. Tapo užgriuti penki darbininkai.

KETVIRTADIENI. — Čekoslovakijoj. — Vyriausybė priėmus vokiečių ultimatumą, ministrų kabinetas atsistatydino. Prezidentas Benesas pavede generolui Jan Syrovų naujos vyriausybės sudarymą. Naujan ministrų kabinetą įeina tik-tai du karininkai ir neturi jokios militarinės diktatūros pobūdžio.

Peruvijoj. — Cuzco mieste vyksta Marijonų Kongresas, kuris suristas su šio miesto bazilikos keturių simių metų sukaktuvių minėjimu. Vais-tybės prezidentas išrinktas kongreso garbės pir-mininku.

Suvienytose Valstybėse. — Cenzo skyrius praneša, kad iki š. m. sausio 1 d. Suvienytų Valstybių gyventojų skaičius siekė 129.317.000 žmonių; reiskia yra 941.000 žmonių priauglis nuo 1927 metų.

Bulgarijoj. — Bulgarijų vyriausybė pranešė, iš-leistame komunikate, kad nusitarė pasikeisti ge-neraliniais atstovais su gen. Franco. Tie atsto-vai turės tokias pat teises kaip diplomatiniai at-stovybių šefai.

PENKTADIENI. — Turkijoj. — Sužinota, kad Turkijos vyriausybė paskyrė specialų agentą prie generolo Franco vyriausybės.

Palestinoje. — Pasikartoję rimti incidentai vi-soje Palestinoje. Jafba mieste teroristai puldami vietoj kalemą užmūsė policininką ir vieną žydą, kalėjimo sargą. Herodoje užmuštas žydų darbi-ninkas, Afed mieste sužeisti trys britų darbinin-kai.

Indijoj. — Praneša iš Simlos, kad aštuoni in-dusų princai, prisiuntę vicekaraliui laiškus, ku-riuose prižada paremti Angliją visokeriopai je-i ištiktų karas.

Suomijoj. — Krašto apsaugos ministeris nu-sitarė šaukti Abo ir Kankaanoe provincijų rezervis-tus ir prailginti tose provincijose daromus karo mane-vrus.

Urugvajų. — Pranešta, kad skaitlinga urug-vajiečių delegacija dalyvaus Pirmame Arkidiece-zijos Kongrese, kuris eis Buenos Airese, ateinan-čio mėnesio 9-12 dienas.

ŠEŠTADIENI. — Vengrijoj. — Oficialiai pranešta, kad vengrų kariuomenės manevrai, kurie turėjo baigtis ši šeštadienį, prailginti neribotam laikui. Taip pat nuo šios dienos nutrauktas tele-fonu susisiekimas su Čekoslovakija. Susisiekimas geležinkeliais ir laivais taip pat nutrauktas.

Vokietijoj. — Rumunijos karalius Borisas, ku-ris lankosi Vokietijoje, sugrįžo Berlynan. Buvo kelios dienos nurykęs Prūsijon, kur medžiojo su maršalu Goeringu. Netrukus pasimatysias su Hitleriu.

KARO PAŠVAISTE EUROPOJE

Praeitais savaitės bėgyje Euro-pa pergyveno labai sunkų ir kri-tišką momentą, kurio kritiškumas dar ir dabar tęsiasi.

Neramumo priežastis glūdi Čekoslovakijos susidariusioj padėty, ryšyje su vokiečių pareikštais reikalavimais.

Kaip, žinoma, nacionalsocialis-tams užėmus Vokietijos valdžią, buvo padaryta didelė įtaka į vo-kiečius sudetus gyvenančius Čeko-slovakijoj, kurie pradėjo reikšti kas - kart didesnes pretenzijas. Paskutiniu laiku, Hitleriui prijun-gus Austriją prie Vokietijos, su-detai įdrąsinti reikalavo iš čekų vyriausybės, anslusą su Vokietija, arba bent autonomiją, kuri už ke-lijų metų būtų pasidariusi susijun-gimu su Vokietijos valstybe.

Čekai tiems visiems reikalavi-mams priešinosi ir pasiūlė keletą planų bendram sugyvenimui.

Skaitlinguose pasitarimuose tarp čekoslovakų vyriausybės ir sude-tų vadų, kurie laikėsi Hitlerio į-sakymų, neprieita prie jokio kon-kretaus rezultato, o tik dar daugiau susikivirčėta.

Prancūzų ir anglų vyriausybės labiausiai šiuo reikalu susirūpino. Tam reikalui buvo nuvykęs Pra-gon anglų lordas Runciman, ku-ris nors turėjo keletą pasitarimų, bet nieko gera nepadaręs turėjo grįžti Londonan.

Tuo tarpu dalykai ėjo blogyn. Hitleris, savo keliose kalbose pa-reiškė, kad visokiais būdais pa-dėsias sudetams ir jei negalės vie-dai iškovoti laisvės, tai tą padarys Vokietijos karinės jėgos.

Karas atrodė neišvengiamas. Kad jį sulaukius, patsai Anglijos ministris pirmininkas Chamber-ainas aeroplanu nuskrido tartis su Hitleriu ir prasivežė Hitlerio diktuatą ultimatumą čekams. Ang-lai iš to ultimatumo sudarė pla-ną, kurį pasitarus su prancūzais ir jį priėmus, įteikė čekų vyriausybei. Tame plane, sulig Hitlerio nurodymais, leidžiama prijungti prie Vokietijos virš 90 nuosimčių sudetų apgyventas žemes, o nuo 50 iki 90 nuosimčių apgyventose vietose turėjo būti padarytas ple-biscitas.

Čekai tam priešinosi, bet galop planą - ultimatumą priėmė ir ka-binetas atsistatydino.

Sudetai vokiečiai tuo pradžiuginti tuoj ėmėsi kraštą užimti. Partizanų būriai tą pradėjo da-ryti, bet čekų naujo ministerių kabineto pirmininkas gen. Syrovų įsakė kariuomenei sudetus parti-zanus išvyti ir kraštą okupuoti. Tas buvo įvykdyta. Hitleris tuo labai inirto ir rsakėsi kraštą kari-škai paimsis. Rumunija ir Jugo-slavija pareiškė, kad jos eis Čeko-slovakijos pagalbom, jei svetimieji

jį įsiveržtų. Gi Rusija taip pat issitarė, kad prisilaikys čekų - ru-tišką momentą, kurio kritiškumas dar ir dabar tęsiasi.

Vengrai ir lenkai pradėjo reika-lauti savo tautiečiais apgyventas žemes. Juos dar labiau paskatino Mussolinio pasakytos kalbos, ku-riose palietė mažumų klausimą ir patarė, kad dalykas būtų sutvar-kytas atiduodant vokiečiams, ven-grams ir lenkams jų pretenduoja-mas žemes, kas reikštų Čekoslova-kijos išardymą. Be to, kelius kar-tus išsitarė, kad jei dalykai virs ginkluotu susiremimu, Italija pa-siruošusi jame dalyvauti ir prisi-oes prie jau visiems žinomos pu-sės - Vokietijos, su kuria, Itali-ją sudaro vieną bloką.

Chamberlainas dar kartą buvo apsilankęs pas Hitlerį, norėdamas reikalavimus sušvelninti, bet at-rodė nieko gera nepadarė.

Šį straipsnį rašome tuoj po šio pirmadienio Hitlerio - kalbos, ku-rioe tarp kitko, grasina paimti sudetų teritoriją ginklų, jei nebus atiduotas geruoju iki šio šeštadie-nio.

Suvienytų Valstybių presiden-tas Ruzveltas pasiuntė Vokietijos ir Čekoslovakijos prezidentams Hitleriui ir Benešui ilgus telegramas, kuriuose ragina geruoju prieiti prie susitarimo ir neprisileisti prie katastrofinio karo. Presiden-tas priminė, kad kalba visos savo tautos vardu. Telegramas taip pat taikomos Lenkijai ir Vengrijai.

Panašias, taiką raginančias te-telegramas, pasiuntė ir Argentinos prezidentas Dr. Ortiz.

Dalykai, kaip matome, labai komplikuoti; tiktai viena aišku, kad smarkiu tempu einama prie karo, ir jei nuo jo mus išsisaugo-ta, tai tik dėka Dievo stebuklu, jei Jis įkvėps taikos kibirkstėlę į užkietėjusias tautų valdovų širdis.

VIENUOLIKA VALSTYBIŲ PASIRUOSUSIŲ KARUI

Neramus ir pavojingas Europoje momentas, aiškiai pasireiškia senojo pasaulio ruošimusi prie ka-rsko įvykio. Čia pažymėsime vals-tybes, kurios ėmėsi tų priemonių iki šio mėn. 24 d.:

Čekoslovakija paskelbė visuoti-ną mobilizaciją ir tuo būdu suda-rė 2.000.000 vyrų kariuomenę.

Vokietija nuo rugpjūčio 15 die-nos turi sumobilizavusi per 1.000-000 vyrų, kurie dalyvauja pačiuo-se didžiausiuose po didžiojo karo manevruose.

Prancūzija dalinoje mobilizaci-joje sušaukė per 1.000.000. kareiv-čių.

KOMUNISTŲ VAIDMAINISTE

Chicagoje e išeinančiame katalikiškame dienraštyje „Draugas“, 1938 - 8 - 18 d., tilpo straipsnis apie Amerikos komunistų veidmainystę. Straipsnį paduodame ištiesai:

Daug kas negali suprasti ką tai reiškia: neseni tie laikai, kuomet lietuviai komunistai, lyg didžiausi tautos išsigimėliai, dirbo prieš Lietuvos nepriklausomybę, kuomet jie giedant Lietuvos himną nesistodavo ir nenusiimdavo kepurį, kad tik labiau pažeminti Lietuvą, bet dabar savo seime (Lietuvių Darbininkų Susivienijimo rūp. 15 d., Pittsburgh, Pa) giedojo ir Lietuvos ir Amerikos himnus. Daug kas norėtų suprasti taip, kad lietuviškieji komunistai jau virto ir Lietuvos ir Amerikos patrijotais.

Neapsigaukime. Komunistai tik savo taktiką pakeitė. Jie nutarė būti veidmainiais. Dainuodami Lietuvos himną, jie manopatraukti į savo organizacijas daugiau lietuvių ir per jas nuodinti juos komunistiškais nuodais. Komunistai kaip buvo taip ir tebėra Lietuvos priešininkai. Kaip greit jie Lietuvą užvaldytų, taip greit jos nepriklausomybę pasmaugtų, prijungiant ją prie Sovietų Rusijos.

Visai tokią pačią komunistų taktiką matome ir Argentinoje. Štai, turime neseni įvykusio ir BALOS Komiteto suruošto įšėivių Dienoje, aiškiai kalbantį pavyzdį, kuomet komunistų choras — drauge su „A. L. Balso“ — sugiedojo Lietuvos himną. Ir jeigu minėto choro dalyviai nebūtų buvę raudonom juostom ir kaklaraiščiais pasipuošę, daugel lietuvių būtų suklaidinę. V.

Laisvamanių Nelaivė

Laisvamaniai neva skelbia minties laisvę o iš tikrųjų teuzsimą tikėjimo nelaivės skelbimu. Jeigu jau viskas yra laisvė, tai kodėl laisvamaniams negalima tikėti? Juk visi pripažįsta, kad lengviau yra įrodyti, kad Dievas yra, negu kad Jo nėra, ko niekam ligi šiol padaryti nepavyko. Tikrovėje laisvamaniai ir nemano apie kokią ten laisvę, o visas jų veikimas susiveda į kovą su tikėjimu. Štai kodėl tikrasis laisvamanių vardas yra bedieviai. Tai amžinoji veltio taktika kovoje su Dievu, kad jis nuolat pasirenka vis naują ir patraukiančią skambantį vardą (š).

KĄ GALI VIENO KUNIGO ENERGIJA

Kaunas. Žaliakalnis. Pernai pavasarį šv. Vincento a Paulo dr-jos Prisiškimo skyrius, kun Sim. Morkūno vedamas, pradėjo statyti didelę senelių prieglaudą, nors kasoje pinigų tebuvo vos 8 tūkstančiai litų. Aštuoni tūkstančiai litų, o namas jau pernai išaugo net keturių su puse aukštų. Gi šiemet rengiamas vidus. Rudenį bus galutinai baigti trys su puse aukštų ir apgyvendinti seneliai. Prieglauda rengiama nepaprastai patogi. Kambariai aukšti šviesūs su spintomis sienose. Visoje prieglaudoje centrinis šildymas, vandentiekis, radijas, tynės (vonios). Be to, bus įrengta koplyčia, skaitykla ir didelė valgykla. Pietų pusėje įrengti trys didžiuliai balkonai, kiekvienas po 19,5 metrų ilgio ir 1,74 m. pločio. Įprastinio stogo nėra, bet tik lėkštas. Jame gana didelė aikštė pasivaikščioti. Ir visos prieglaudos įrengimas kaštuos iki pusės milijono litų. Iš kur pinigai? — klausia dažnas, nustebęs prieglaudos didumu, juo labiau, kad kiekvienas žino, jog kun. Morkūnas yra jaunas ir neturtingas vikaras.

Pinigių šis jaunas kunigas gaus iš visuomenės, kuri, matydama jo atsidėjimą kitų reikalams negali parodyti savo duosnumo. Ir remia tiek, kad jau šį rudenį daugelis naujoje prieglaudoje ras poilsio vietą. (š)

STATYS NAUJĄ RADIO STOTĮ

Šiuo metu pradėdama statyti naują galingą Lietuvos radijo stotį. Ji kaštuos apie 1.057.430 Lt. Ji bus pastatyta per vienerius metus. Ji statoma netoli Babtų ir bus įrengta taip, kad netrukdytų numatomiems tame pačiame plote į-

rengti siųstuvams — radiofoninam siųstuvui su nukreiptomis bangomis į Ameriką ir dviem ilgų bei trumpų bangų radijo telegrafiniams siųstuvams. Statomos stoties galingumas 60/120 kw. tačiau jei reikės (pav. iškilimų metu ir pan.) panaudojant tam tikrus rezervinius stoties įrengimus stoties galingumą bus galima padidinti iki 120 kw. Šitoks stoties galingumas mūsų radijo susisiekimo sąlygoms yra visiškai pakankamas. ATIDARYTAS ORO SUSISIEKIMAS

Lietuvoje atidarytas oro susisiekimas tarp Kauno ir Palangos. Pirmieji du lėktuvai pakrikštyti „Dariaus ir Girėno“ vardais. Vieno lėktuvo krikšto tėvais yra ministras pirmininkas kun. Vladas Mironas su ponia Stanišauskiene, antro — prof. Žemaitis su ponia Gustaitiene.

— Šiuo metu Romoje stovyklauja Lietuvos jaunatliečiai, kurie uniformuoti buvo priimti paties Šventojo Tėvo.

— Rugsėjo 11 d. Ukmergėje įvyko rajoninė dainų šventė, kurioje dalyvavo apie 1700 daininkų. Šventę atidarė švietimo ministras prof. J. Tonkūnas.

— 0 —

ADOMINĖ PARAPIJA
Įkurta po Didžiojo karo buvusiam Jonavos dvare ir pavadinta įkūrėjo Adomo Vilėniškio vardu — Adomine. Bažnyčia pastatyta 1921 m. Dabar Adominėje be bažnyčios, yra viena krautuvė ir pašto agentūra. Kitais metais bus statoma 3-ju kompleksų mūrinė pradžios mokykla. Gyventojų turi 18, bet pažymėtina, kad nėra nė vieno vedusio bei ištekejusio — visi vieningiai. Taip pat nėra ir žydų.

ATSIRADO VILKŲ

Paskutiniu laiku Adominės apylinkėje atsirado vilkų, kurie pradėjo avis pauti. Neseniai išplovė Apirbų Vizbaro. Vilgai velkė užkištas tvarto duris atsidarė ir įlindę papiov 4 senes avis. Du jaunikliai buvo atrasti tvarte visai sveiki, o papiautųjų liekanos lauke. Kitą rytą išplovė Jotkonų Kurkūlio avis. Šeimininkas, anksti rytą važiuodamas į turgų, paliko sveikas avis, o sugrįžęs jų nau neberado — vilkai išsinešė.

— 0 —

MANOMA, KAD PABRANGS MEDUS
Iš visos Lietuvos gaunama žinių kad šiais metais bitės sunėšė labai mažai medaus, todėl bitininkai į avilius jau sudėjo po kelis kilogramus cukraus. Bet šio cukraus kiekis dar yra per mažas. Matoma, kad šiais metais medų bus daug brangesnis nei pereiniais metais.

NEJO GELBETI SKĘSTANCIO, DEL TO, KAD UŽ IŠGELBETUOSIUS JAM NIEKS NEATLYGINDAVO

Neseniai besimaudydamas Dubysoje nuskeno Vytautas Juška, 25 metų amžiaus, iš Lekėčių kaimo, Ariogalos valsč. Prie Juškos nuskenimo buvęs vienas garsus ano krašto plaukikas, kuris jau yra daug ką išgelbėjęs iš vandens. Tačiau šį kartą jis nesijudino iš vietos ir nėjo Juškos išgelbėti. Kai buvęs nelaimingo įvykio žmonės skatino jį šokti į upę ir gelbėti skęstantį, jis atsikruto, kad neisias, nes ir už lig šiol išgelbėtus žmones jam niekas nieko nesumokėjęs. Žmonės dėl tokio žiaurumo jį norėję sumušti, bet jis greit paspruko.

BOKSTAI KYLA

Pažerlių kapinėse, labai romantiškoje vietoje, baigia savo paskutines dienas senutė medinė bažnytelė, dar 1779 m. statyta. Tarp šimtamečių medžių viršūnų ji lyg susigėdusi slepia savo šiaudinį stogą ir praeivis turi gerokai pasidairyti, kol ją pastebi. Matyt, ji buvo kurio dvarininko pastatyta valstiečių baudžiauninkų reikams. Tačiau iš jos sakyklos valstiečio sūnus, garbingos atminties kun. Baltrušaitis, 1918 - 19 m. karštai ragino tos apylinkės jaunimą stoti į savanorių eiles. Ir nemažas būrys jo paklausė ir ėjo ginti tėvynę.

Šiandien netoli nuo jos iš liepų vainiko kyla bokštai naujos mūrinės bažnyčios. Naujoji bažnyčia nors ir nebaigta, bet savo klasišką modernizmo grožiu jau ne vieno akis prie savęs patraukia.

NAUJI TAUTOS NAMAI

Antras Pažeriuose gražus pastatas — tai šaulių namai, kuriuos šią vasarą pastatė vietos šaulių būrys. Nauji tautos namai turi didoką salę, juose bus skaitykla, moterų seklyčia, būrio štabas. Salė bus pritaikyta sportui, paskaitoms ir pramogoms.

Iki šiol Pažerai skurdo be jokios salės ir dėl to nukentėdavo organizacinis darbas.

REIKALINGA ELEKTRA

Kamajai nemažas miestelis ir labai neįauku kaip sūtemoje skendi tamsoje. Prieš porą metų vienas inžinierius tarėsi su vals. savivaldybe dėl koncesijos, nes norėjo pastatyti Kamajuose elektros

stotį, tačiau nesusitarė ir taip Kamajai neturi elektros.

STATO LIUDVINAVO KLEBONUI PAMINKLĄ

Ilgamečiui Liudvinavo parapijos klebonui kun. J. Puodžiūnui statomas šventoriuje prie jo kapo paminklas.

SODUOSE DAUG VAISIŲ

Liudvinavo apylinkėse yra nemaža gerų sodų, kurie gerai tvarkomi jų savininkams duoda nemažą naudą. Vaisių čia soduose šiemet mažiau yra negu pernai. Taip pat vyšnių, šiemet čia ne daug buvo. Slyvų ir kitų vaisių taip pat nedaugiausiai.

Pažymėtina, kad čia kasmet užvedama nemaža naujų sodų, kurie, gerai prižiūrimi, sparčiai auga. Be to, čia visai naujai užveda-

muose soduose sodina tik gerų atmainų vaismedžius.

NELAIME VAŽIUOJANT

Kybartų mieste apvirto vežimas su pašaru ir iš jo iškritusi Butke-raitienė smarkiai susitrenkė.

Stanaičių kaime pasienio policininkas Žigas virto važiuodamas dviračiu ir smarkiai susižeidė ranką.

LIETUVOS FABRIKUOSE DIRBA 41.000 ŽMONIŲ

Statistikos biuro žiniomis paskutiniiais metais Lietuvoje veikė 1.440 pramonės įmonių ir fabriku, kuriuose dirbo 41.000 žmonių. Darbininkams per metus išmokėta 50.000.000 litų atlyginimo, o tarnautojams 14.600.000 litų. Visi šie pramonės per metus suvartojo žaliavos už 223.5 mil. litų ir pagamino prekių už 429 mil. litų.

Greitas

IR

UŽTIKRINTAS

PINIGU PERSIUNTINAS I

Lietuva

alliekamas per
BOSTONO BANKĄ

Litai arba Doleriai pasiųsti BOSTONO BANKUI tarpininkaujant, išmokami Lietuvoje be jokio nuoskaitymo artimiausiam pašte pasirašant kvitą, kuri prisiunčiama siuntėjui. Tūkstančiai lietuvių jau senai yra mūsų nuolatinių klientais, nes jie įsitikino, kad mūsų PERLAIDOS yra UŽTIKRINTOS GREIT IŠMOKAMOS ir PATOGIOS. Pasinaudokit šiais patogumais ir Tamstos. Siųskit per mūsų LIETUVIŲ SKYRIŲ, kuris atidarytas nuo 9 iki 18 val. (šeštadieniais nuo 8,30 iki 11 val.)

THE FIRST NATIONAL BANK OF BOSTON

FLORIDA 99—Bme MITRE 562

Alsina 999—Pueyrredon 175—Callao 224

Grat. Mitre 301 (Aveli.) Córdoba 1223 (Ros-)

PASITIKĖJIMAS MANDAGUMAS SAUGUMAS GREITUMAS

Berisso Lietuviai

SUSIRINKIMAS

Šių metų spalio 2 dieną, 9 val. ryto šaukiamas visuotinis „Mindaugo“ draugijos narių susirinkimas, gv. Napoles 4260.

Kviečiami visi dalyvauti, nes eis svarbių reikalų svarstymas. Pašaliniai bus įleidžiami su narių rekomendacija.

kyklos patalpose, Napoles ir Lisboa gatvių kampe.

Kadangi bus tariamasi svarbiais reikalais, ir renkamas naujas Komitetas, tad visi nariai prašom dalyvauti.

(—) V. Stundžia
Komiteto Pirmininkas

Prez. A. Smetonos vard. liet. mo-

„Berisso Mindaugo“ Cigimio būrelis artistas

(—) K. Adamonis
Sekretorius

SMARKIAI SUŽEIDĖ

Berisse, „Swift“ frigorifike, bekraunant mėsą į vagonus, tapo smarkiai sužeistas p. Juozas Aranauskas, kurį gydo fabrikas.

VISUOTINIS SUSIRINKIMAS

Vilniui Vaduoti Sąjungos Berisso Skyriaus visuotinis narių susirinkimas įvyks š. m. spalio 2 dieną, sekmadienį, 9 val. ryto,

P. Aranauskas priklauso prie „Mindaugo“ draugijos savišalpos kasos.

Kor.

Uruguajaus Lietuviai

PAMALDOS MINĖJIMAS

Uruguajaus Lietuviai Katanų Centras rengia š. m. spalio 9 dieną, iškilmingas pamaldas lietuviams, Cerros parapijos bažnyčioje. Giedos lietuvių choras. Vėliau parapijos salėje įvyks pilietinis Gedulo Dienos minėjimas. Programą išpldys p. Svilainio vedamas lietuvių choras.

Visus kviečiame dalyvauti kaip pamaldose, taip ir pilietiniame minėjime.

U. L. K. Centro Valdyba DIDELE PAŠALPA LIETUVIAMS

Šių metų rugsėjo 25 dieną, p. Šuipio namuose, sulig Šv. Vincento a Paulo draugijos Valdybos nurodymais lietuviams, buvo įteikta pašalpa rūbais.

Pašalpa šiais metais aprūpinta 60 lietuvių. Be to, dar buvo išdu-

ta 20 korėjų, su kuriomis lietuviams, reikalingi pašalpos, ir nusiųsti į draugijos viešą pašalpos davinimo punktą, buvo sušelpiti.

Tad deka Šv. Vincento a Paulo draugijos rūpesčių ir ypatingo pirmininko p. S. Šuipio rūpestingumu, rugsėjo 24 ir 25 dienomis buvo sušelpiti apie 80 lietuvių.

Kor.

OPERUOTA P-LĖ Š. MILIAUSKAITE

Šį pirmadienį Argerich ligoninėje buvo išoperuota gabi deklamatore ir Šv. Cecilijos choro dainininke p-lė Salė Miliauskaitė.

Ligonė po operacijos jaučiasi gerai.

LIGONINĖ J

38 - 9 - 23 d. išoperuotas apendicitu pp. Smulkevičių sūnelis. Guli Argerich ligoninėje.

Ko Siekiamo

Smulkaus paaiškimo, aš manau nereikia; reikia tik faktų, kad atsakius į šį mums rūpimą klausimą.

Lietuvos valdžia persekioja ir visai neigia komunizmą; Lietuvoje yra uždraustas, bet koks komunistinis veikimas, tai yra, Lietuvos valdžia nepritaria komunistams. Tik tiek, kad yra sudarius su SSSR sutartį ir laiko tenai atstovą savo interesams ginti.

Pas mus, Pietų Amerikoje, yra šiek tiek kitaip. Mes turime savo atstovybę. Atstovai yra skirti atstovauti visus lietuvius išėjusius, bet, matome tame spragą; Lietuvos atstovams turėtų būti visi išeiviai lygūs, bet deja, taip pas juos nėra. Tuomet ir kyla klausimas ko siekiama? Jei Lietuvos valdžia persekioja komunistinį veikimą ir bendrai tuos, kurie dirba prieš josios santvarką bei vyriausybę, tai manau, kad tiek pat turėtų rūpėti tas pat ir Lietuvos Atstovams, atstovaujantiems Lietuvą ir jos išeivius užsienyje. Ir kuomet pažūri į tai, labai apgailestina darosi, kad mūsų Atstovai laiko labai gerus ryšius su tais kurie dirba prieš Lietuvos valdžią ir prieš Lietuvą. Jai šiandien yra skaitomas piliečių tas, kuris Lietuvos valstybės Vadus laiko korikais ir kitokiais, ir jei Lietuvos Pasiuntinybės atstovai su jais skaitosi, išeina, kad jie tam pritaria arba jų įsakymu visa tai daro.

Jei Pasiuntinybės atstovai neroma ir rašoma. Randama čia komunistų, arba veikiančių prieš Lietuvą ir jos vyriausybę, tai gali pavartyti „Memento“ praėjusius numerius ir pamatys. Jei netikite jų organizacijų siekimus, tai galite atsilankyti į Liaudies Teatro parengimus ir pamatysite. Nes tik iš jų darbų pažinsite juos, jei iki šiol dar jų nepažinote.

Kuomet įsitikinsite, kad tikrai jie tokie, tuomet atsakykite į klausimą: jei Lietuvos Vyriausybė

Taip pat guli p. Šimas Argerich ligoninėje, laukdamas vidurių operacijos.

U. L. KOLONIJOS CHORO REIKALU

Sulig U. L. kolonijos chorvedžio p. Svilainio pageidavimu, chorui yra reikalingi 2 altai ir du basai. Lietuviai ir lietuviškos minėtais balsais prašomi atsilankyti į U. L. Dr. J. Basanavičiaus vardo pradžios mokyklos patalpas, gv. Rio de Janeiro 87, Cerro, kur šeštadienį nuo 18 iki 21 val. vyksta choro repetitijos.

Choro Valdyba

PLAUČIŲ LIGOS

Peržiūrėjimas ir persvietimas spinduliais 5 pezai.

PASEKMINGAS GYDYMAS ĮSISENĖJUSIO BRONKITO ir DUSULIO - KOSULYS - KATARAS - NUGAROS SKAUSMAI - TANKŲ PERSISALDYMAI - NUSILPNĖJIMAS —

Dr. M. POGORELSKY

Buvęs specialistas Muñiz ligoninėje.

Estados Unidos 702, Bs. As.

Priima nuo 9 ligi 11 ir nuo 17 ligi 20 val. šventadieniais, išskyrus sekmadienius, nuo 9 li-

kaip. O tos tarybos pirmininkas vis tik atstovybės sekretorius — ministerio pavaduotojas, p. Blaveščiusas, o garbės pirmininkas p. Ministeris, Aukštuolis.

Tai neįtikimas faktas, kad Lietuvių atstovai remia čia užsienyje Lietuvos atstovai kovotų kartu su komunistinį veikimą? Nes mums, lietuviams komunistais prieš Lietuvių ir branginantįms savų vyriausybę. Tačiau taip yvo tėvynę tas yra neaišku.

ra ir kyla klausimas ko tuo sie-

Jei busi geriausias Lietuvos kaima? patrijotas, bet nedirbsi nieko prieš Lietuvos Kauno Valdžią, tai jos atstovai Pietų Amerikoje su-

tavim nieko nesiskaitys. Dedame vieno mūsų skaitytojo straipsnį, kurio pareikštos mintys. Kas šiandien susirenka į vadi-pilnai sutinka su mūsų. Tenka namą kolonijos Tarybą, kur tikėtai pastebėti, kad katalikiškos posėdžiauja Pasiuntinybės patal-salies atstovas, katalikiškame pose? Vien tik tie, kurie prieš Liekrašte nei kiek nepagelbsti katuva kovą, šiuo jos vadus, likams, bet priešingai — su jais vyriausybę, arba yra kokie išeik-kovoja ir remia jų priešus.

votojai, kurie džiaugiasi išnešę

Red.

J. Purnaitė

Nustojusį Vilties

Užgeso mano gyvenimo žvaigždė.

Kuri švietė, kaip iš dangaus!

Užgeso mintis kilni, turtinga,

Vargu bepajėgsiu užžiebtį ją.

Liūdesys ir nerimas drasko krūtinę,

Vaidmas akyse mirtis,

Kodėl prie manęs ji pasipynė

Jaunystei užberti akis?

Kartais jėgas sukaupusi,

Prispaudžiu rankas prie krūtinės.

Į dangų akis pakėlus

Meldžiu, kad mane išklausytų.

Užgesusio gyvenimo žvaigždė

Iš naujo pradeda šviesti.

Kokią galybę suteikė Aukščiausias!

Į žvaigždėtą kelią pradėjo vėl kviest.

Buenos Aires, rugpjūčio mėn.

J. Parojus Paršelis

SUGRIŽIMAS

Specialiai ŠVYTURIUI

Kaip ramu grįžti

Į savo sodžią, —

Džiaugsmuos paklysti,

Lyg dainius odėj.

Kai šuo sulojės,

Sutinka sūnų...

Gal verkia tvoros,

Dūksta perkūnai.

Iš džiaugsmo ūpės

Tikrai srvena;

Daužais suklypus:

Visi gyvena...

Visi dar sveiki,—

Mama, tėtušis.

(Kaip miela vaikui

Sugrįžus būna).

Bučiuoti žemę,

Palangę smilgas.

Lai Dievas lemia

Tuos džiaugsmus ilgus!

Antaniškė, 1938 m.

GREIT PRADEDA PLYTINĖS STATYBA

Tauragės apskr. savivaldybė yra užpirkusi 13 ha tinkamos plytų gamybai žemės ir netrukus pradės plytinės statybą. Plytinė kasmet galės gaminti po 500.000 plytų. Esant reikalui, ši plytinė galės būti praplėsta. Iš naujai pagamintos plytinės plytų, jau ateinančiais metais bus statoma dviejų aukštų pradžios mokykla, kurios statyba atsis apie 100.000 litų.

ATPIGO DUONA

Marijampolėje atpiگو juoda rugin duona po 2,5 cento už kilogramą. Pirmiau juodos ruginės duonos kilogramas vartotojui kaštavo 22,5 cento, dabar — 20 centų.

Dr. MYKOLAS CHEIFETZ

Daktaras chirurgas
Motery, Vaikų ir Vidaus Ligų
Apžiūrėjimas 3 pezai
Caseros 828 I aukšt. dep. 1
Prima nuo 15 ligi 18 valandos

CLINICA DENTAL "SANTA LUCIA"

Centros Calle 39 Nr. 193 — LA PLATA — U. T. 4648-Rocha
Pranešam mūsų gerbiame klientams ir visuomenei, kad
klinika persikėlė į naujas, erdvesnes patalpas, sulig
virš nurodyto adreso.

Dantų traukimas, taisymas, naujų sudėjimas kaučuko ir
įvairios burnos ligos.

Priima: Nuo 14 iki 19 val. kiekvieną darbo dieną.

Lietuviams žinomas, kaip vienintelis dantų daktaras Berisse
Calle MONTEVIDEO 861 — SKYRIUS BERISSO F. C. S.
Tarp Callao ir Guayaquil

siūtus, geriausios medžiagos ir pigiausia
kaina rūbus, siūkis tik ilgų metų prakti-
kos užgrūdinto meisterio

Igno Padvalskio

—vyriškų ir moteriškų rūbų siūvykloje—
Prašome įsidėmėti ir nepamiršti:
Calle OLAVARRIA 882
— Boca —

Zinios Oro Paštu

PAMINETA TAUTOS ŠVENTĖ

Šiomet minint 20 metų nepriklausomybės sutartį Tautos šventė rugsėjo 8 d. Kaune buvo labai iškilmingai paminėta. Karo aerodalyvauti suplaukė kelios dešimtys tūkstančių žmonių. Iškilnėse dalyvavo Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, kuris pasakė reikšmingą kalbą, vyriausybės nariai, diplomatinis korpusas, svečių valstybių karo atšas ir vietos bei užsienių spaudos atstovai. Pamaldas aerodrome atlaikė arkivysk. metropolitas Juozas Skviereckas. Po to kariuomenei ginklu gerbiant vyriausias visų ginklo pajėgų vadas Respublikos Prezidentas Antanas Smetona, lydimas krašto apsaugos ministro p. e. brig. gen. Raštikio, apvažiavo kariuomenės dalinius, šaulius ir kariuomenės savanorių kurėjų pulkus. Tautos šventė Klaipėdoje, kur dalyvavo ministeris pirmininkas kun. Vladas Mironas, Visuomeninio Darbo Vadybos generalinis sekretorius prof. Iz. Tamošaitis ir Tautininkų Sąjungos generalinis sekretorius Dr. Janavičius, ir kitose Lietuvos vietose.

ISVYKO

Lietuvių radijo vedėjas New Yorke laikraštinkas Jonas Valaitis, šiomet tris mėnesius viešėjęs Lietuvoje išvyko atgal į Ameriką. Jis išvykdamas, tarp kitko, pareiškė, kad Amerikos lietuviai džiaugtųsi daugiau sulaukę svečių iš Lietuvos New Yorke pasaulyje parodoje, kuri prasidės 1939 m. balandžio 30 d.

— o —

— Šiomet per pirmuosius 8 m. įvairių prekių iš Lietuvos išvežta už 156,8 (1937 m. per tą patį laiką vežta už 147,3 (1937 m. — 135,4) — 127,7) mil. Lt. o iš užsienių į mil. Lt. Iš šių duomenų matyti, kad šiomet užsienių prekybos balanso aktyvas jau siekia 8,5 mil. Lt., o praejusiais metais Lietuvos užsienių prekybos balanso pasyvas siekė 7,7 mil. litų.

— Argentinos konsulas p. A. Barsanti grįžo iš atostogų ir pradėjo eiti savo pareigas.

— Lietuvos Baltijos Lloydas paskutiniu metu nutarė pirkti dar vieną laivą Lietuvos prekybiniam laivynui. Numatytas pirkti laivas būtų didžiausias mūsų prekybos laivas. Jis būtų apie 20 % didesnis už dabar esamą didžiausią mūsų laivą „Kaunas“.

— Rugsėjo 13 d. Prezidentūroje įvyko Lietuvos Ministerių Tarybos posėdis, Respublikos Prezidentui Antanui Smetonai pirminkaujant. Jame svarstyta aktualūs ir svarbūs reikalai.

— Rugsėjo 12 d. prasidėjo Lietuvos kariuomenės didieji manevrai Aukštųjų krašte. Manevrai užtruks apie savaitę.

Vilnijoje

VĖL REIKALAUJA PINIGŲ

Beveik po keturių mėnesių pertraukos Vilniaus lietuvių gyvenime vėl prasideda reikšmingi šiekie tokie naujumi. Štai jau buvo rašyta, kad Vilniaus Lietuvių Labdarybės Draugijos likvidatorius pareikalavo iš draugijos valdybos narių nejudomuoju turtu garantijos, kad lietuviškiems bendrabučiams, kuriuos ta draugija išlaikė, o dabar kuriuos valdo lenkų administracijos pastatytas žmogus, bus pakankamai lėšų toliau legistuoti. Vadinasi, maža to, kad į savo rankas perėmė didelį draugijos turtą, kuratorius nori dar prie jo pririšti ir paskirų lietuvių nuosavybes, kad jas vėliau, taip kaip draugijos turtą, galėtų užstatyti kuriam lenkų bankui. Dabar vėl patiriama, kad ir švenčionyse reikalaujama lėšų iš vietos lietuvių. Štai Vilniaus „Ai-

das“ rašo, kad rugpjūčio 17 d. į švenčionis buvo atvažiuojęs „Ryto“ draugijos kuratoriaus pavaduotojas V. Matuševskis ir pasiūlytą švenčionių „Ryto“ draugijos valdybos narius, pareiškė, jog jis rūpūnasis išmokėti mokytojams ir kitiems draugijos tarnautojams algas. Tam reikalui jam esą reikalingi 25.000 auksinių, kuriuos jis norįs kaip gauti. Valdybos nariai jam atsakė, kad uždarius draugiją ir kuratoriui perėmus visą draugijos turtą ir kasą, draugijos valdyba negalėjo daugiau rūpintis draugijai lėšų ir ji jų neturi; draugijos lėšomis turėjo rūpintis lenkų paskirtas kuratorius. Tada kuratorius Matuševskis surašė protokolą, kad „Ryto“ draugijos valdyba padarytos kuratoriaus skolos apmokėti lėšų neturi. Kam tas protokolas reikalingas — kuratorius nepaaiškino.

MEILĖS TRAGEDIJA

Vieną Ignalinos miestelio (švenčionių apskr.) gražią lietuvaite, Leokadiją Kuksaitę, paviliojo kažkokas jaunas vyras, pažadėdamas ją vesti. Bet jos tėvai apie vedybą nenorėjo ir kalbėti, nes visai nepažino jos meilužio. Jaunieji nutarė tada bėgti ir kitur apsigyventi. Taip jie dingę iš namų. Kuksaitės tėvas pranešė apie tai policijai, kuri ėmėsi ieškoti bėglių.

Po keturių dienų, netoli Ignalinos, miške policija juos susekė ir norėjo suimti. Matydami, kad pateko policijai į rankas, jiedu bemaž nutarė nusižudyti. Vyras išdūrė mergaitę su peiliu į krūtinę ir vėliau norėjo pats nusidurti, bet jau nespėjo. Tada jis ėmė bėgti. Bet policijos šūviu jis buvo smarkiai sužeistas ir pakeliui į ligoninę mirė. Kuksaitę padaryta krūtinėje žaizda nepavojinga ir mergaitę greičiausiai pasveiks. Įdomu, kad savo meilužio pavardės mergaitė visai nežinojo, nes ji vadindavo visad Petreliu ir žinojo, kad jis yra kilęs iš švenčionėlių. Pas mirusįjį taip pat nebuvo atrasta jokių dokumentų.

Naujos Knygos

1. V. Mykolas - Putinas, KRIZĖ. Romanas. Sakalas. 330 psl. Lt. 4. A. Gudaičio viršelis. Krizė — vienintelis veiklas taip plačiai ir rimtai vaizduojamas nesena Lietuvos gyvenimo laikotarpį, kuris praėjo po visam pasauly siaučiančios krizės ženklu. Krizė sužlugdė ne vieną lengvesnio mosto Maleišį. Mūsų sostinės aukštesniųjų sluoksnių ir provinc. dvarininkų gyvenimas šiame tobulos konstrukcijos, stiprios literatūrinės formos veikale ir įdomių personazų galerijoje įgavo meniškai vertingą ir drauge kiekvienam prieinamą išraišką.

2. A. Vienuolis, RASTAI. X. NEMIGO NAKTYS. Novelės. Sakalas. 226 psl. Lt. 3. A. Vienuolis jau anksčiau gražiausiais mūsų literatūros meninio realizmo kūriniams sau įgavęs klasiko vardą, nei skaitytojų, nei literatūros neapvilnia nė dabar. Jo novelėse tiek realistiško tikrumo, tiek gyvy, nemeluotų charakterių, tiek vietomis lengvo humoro, kad knyga skaitoma su tikru pasigėrėjimu.

3. A. Vienuolis, RASTAI. IX. 1831 METAI. Istorinės 1831 metų Lietuvos sukilimo tragedijos 8 paveikslų dramatinė kronika. Sakalas. 206 psl. Lt. 3.

Įžymūs mūsų beletristas šiuo veikalu parodo, kad ir dramatinė forma jam lengvai yra nugalima, išpūdingai literatūriškai ir sceniškai sudorojant tokią sunkią medžiagą, kurią sudaro 1831 metų sukilimo tragedija. Kodėl tragedija? Ogi kad tiek vilčių, tiek kovų ir lietuvių aukų turėjo vien dėl to, kad daugelis ponų dvarininkų nusi-gando baudžiavos panaikinimo ir susidėjo su lenkais, kuriems rūpėjo lenkų - lietuvių unija. Karžygiškam Pliateraitės asmeniui šiuo veikalu pastatytas nemirštamas paminklas.

4. Ignas Šeinius, AŠ DAR KARTĄ GRĮŽTU. Novelės. Sakalas. 304 psl. Lt. 4. Savo novelėse vaizduodamas suomių, olandų diplomatų kai kuriuos gyvenimo ir charakterio bruožus, lietuvių d-ro moralisto dvipusę moralę, jauno klieriko pagundas ir išgyvenimus, Ig. Šeinius visur išlaiko savotišką originalų stilių, visur pabrėžia natūralų žmogaus ir gamtos santykį. Jo personazai pasižymi individualiais bruožais, jo gamta pilna gyvybės, sava, lietuviška, vaizdai dvelkia gaiviu kūrybiškumu.

Knygas galima užsisakyti šiuo adresu: „Sakalo“ B-vė, Kaunas Kęstučio gv. 36, Lithuania, o taip patir per SVYTURIO redakciją.

SURADO KARIŲ KAPUS

Prieš pora metų prie kelio Laukuva — Tubiniai, šiauduvos kaimo, buvo pradėtas imti žvyras. Tačiau dėl ypatingų radinių valdžia savivaldybė žvyrą ėmimą su stabdė. Mat čia buvo rasta daug kaulų ir įvairių papuošalų. Šalia žiedų, grandinių, rasta keleta iečių, pentinų ir prieita išvados, kad čia būta karių kapų. Iš kokio laikotarpio sunku nustatyti, nes archeologinė komisija čia nėra padariusi jokių tyrinėjimų. Suras tieji radiniai atiduoti į muzejus.

VIESBUČIAI SU LIETUVIŠKOS MIS IŠKABOMIS

„Aidas“ rašo, kad prasidėjus tiesioginiam susisiekimui tarp Vilniaus ir Kauno, Vilniuje vis dažniau matyti atvykusių įvairiais reikalais Lietuvos piliečių. Prasidėjusiu susisiekimu daugiau yra susidomėję Vilniaus viešbučių savininkai. Kai kuriuose viešbučiuose yra tarnautojų mokančių lietuviškai. Be to „Europos“ viešbutis, šalia lietiškos iškabos, turi ir lietuvišką.

IR TAŠO. OBLIUOJA LIETUVA

Reportažas specialiai SVYTURIUI

(1)

Turbūt nėra lietuvių, kuris nebūtų girdėjęs apie Nepriklausomybės kovų išgarsintą šiaurės Lietuvos miestą Radviliškį. Jo vardas puošia Vytauto Didžiojo Muziejaus sodelio Laisvės Stovyklos pedestalą ir yra įrašytas į palyginti dar jaunos mūsų valstybės šimtosios istorijos lapus, ne aukso raidėmis, o šimteriopai už jį mums brangesniu krauju, be skundo pralietu už tėvynės laisvę ir gerovę.

Anksčiau radviliškiečiams teko būti liudininkais tų tragiškų įvykių, kuriuos mes vadiname keturių veiksmų, — Radviliškio, Širvintų, Giedraičių ir Klaipėdos, — drama; šiandien jie stebisi įžulmū ty, kurie ne piršto nepajudindami visuomenės gerovei kartais dargi jei kenkdami, nachališkai siekia neužtarnauti laurų.

Radviliškis daugeliui ir išeivij yra žinomas, kaip svarbus geležinkelio mazgas ir daugelis jį apžinąjančių žmonių gyvenamoji vieta.

Moto:

...Milžinų ten kaulai pūva,
Verkia jų kapai...
M a i r o n i s

Del ypatingų gyvenimo sąlygų ir savo būdo, radviliškiečiai, galima sakyti išsiūgdę savitą miestelio - geležinkelio tipą, kur visur ir visada stengiasi pirmuoti, kartais kad ir negarbingai kopdamas per kitų lėtesnių žmonių sprandus.

Vėžys, gulbė ir lydeka

Vykdamas į Klaipėdą vasaroti, turėjau prie progos trumpai palūkti Radviliškio stotyje ir išgirsti pasaką, apie vėžį, gulbę ir lydeką: belaukdamas traukinio nubodžiau stotyje, kurios beveik dar visai sveikas, bet jau taisomas sienas, negailestingai trupino ir daužė jaunų miesto žaliukų kaltai. Neturėdamas ką veikti, pasisveikinau su darbininkais ir vieną jų užklausaui:

— Taisote?

Andr. Borkauskas

— Taigi, ponas, remontuojame. Vaziuos į Palangą vasarotojai, negražu bus į tokią „apšepusią“ stotį žiūrėti. Dar pamany, ko gera, kuris, kad jau privažiavo apdegusį kurortą... O darbo užteks pusei vasaros: kur sveika, ten išdaužome ir vėl lopome, o kur apirę — vistiek taisyti reikia. Mums kas? Didėsnė apyvarta — didesnis bus ir pelnas. Pagaliau, tai mūsų reikalas: kaip liepė, taip ir darome, — sveikutėlius, beveik skambančius langų karnyzus dauždamas tėsė darbininkas.

— Mums svarbu tik uždirbti, o galvoti — ne tie laikai... Cyptelėsi kur kokį neatsargų žodelį, tai prie jokio „garažo“ nebegeis darbo... O garažus pas mus stato nė kiek nebologiau, kaip Kaune, tik mažesnius ir dažniau. Anąsyk, žinotumėt, statė čia netoliese ponai in-

žinieriai vandens koloną garvežiams; skaitliavo, matavo, po to dirbo keliolika darbininkų ir pagaliau, kai sunaudojo 60 vieninių darbo dienų, nusprendė, kad geriau ją statyti kitur; nes senoji viena neestetiskai per daug nutolusi nuo stoties.

Mat, tik darbą įpusėjus mūsų inžinieriams teatėjo į galvą išmatuoti atstumą. O man atrodo, kad abi tos vietos būtų visais atžvilgiais geros, ir jei jau jos per daug atitolusios, tai tik nė nuo stoties, o greičiau — nuo valstybės kontrolės...

Baudžiava dar neišnyko...

— Tai turbūt, greit stotį ir darysite, — pasiteiravau kiek patylėjęs.

— O kaipgi. Tik jau ne mes, o kiti; greičiausiai tie patys meistrai, kurie neseniai Linkaičiuose prieš gegužinę statė ir dažė valdiškos kilmės tvorą; mat, kai kurie pareigūnai nelabai tenuvoja, kur baigiasi valdiškos turtas ir kur prasideda organizacijų nuosavybė, na, ir... per apsirinkimą kartais ir tvoras iš geležinkelio medžiagos pastato, ir pokšto ir dažų nepagailli... Ale, kai viską „švariai“ padirba — niekur netruksta. Tai kas, kad išrašo vienam darbu, o sunaudoja kitam; juk nuo to antrasis visai nenukentia.

Ana, čia toks Anupras, tai jau namus baigia iš valdiškos medžiagos sudurstyti, ir niekas jam nė pusės žodžio nepasako. O tas tik tempia ir tempia viską nuo geležinkelio. Begipu tokiems: ir ramų kampelių įsitaisto ir savų centų ne daug teprikiša; net darbininkų ir tų nesamdo, o veltui gauna. Įvedė „papuniukas“ žmonėms baudžiamą ir juokiasi iš tų, kuriems skurdas surakino lūpas ir verčia tylėti. Dabar, kai tik koks bedarbis nori gauti prie geležinkelio darbą turi pirma atlikti lažą — išbandyti savo gabumus psichotechnikos kabinete — prie to „gerojo dėdės“ namų statybos; o vėliau — kaip Dievo loska: priėmė — gerai, nepriėmė — irgi gerai...

Antra vertus, ir primtųjų jis nepamiršta: laike darbo gražiai per petį patakšnojia, savo „vargeliais“ pasidalina, na, ir pas save užteiti paprašo... O jau ten kiekvienas šiojį tokį darbą prie statybos suranda, gražių istorijų pasakoją, dar kartais ir ašarą nubraukia ar šiaip ką nors patriotiškais motyvais sugalvoja... O jau sumokėti, jam niekad į galva neateina; taip ir neša žmonės tą vargo našą... — beviltskai pažvelgė į mane jaunuolis ir nuleido galvą.

(Bus daugiau)

TEMYK!

Dr. A. GODEL

Specialistas gydymo

Blenoragija — Sifilis (606 — 914)**Kraujo ir Odos****PLAUČIŲ, ŠIRDIES, SKILVIO, KEFENŲ, NERVŲ
ir REUMATIZMO LIGŲ****X. — SPINDULIAI — DIATERMIA — ANALIZOS****Motery Ligy Specialistas**

Mėnesinių netvarkingumas ir pasivėlavimai.

Lietuviams pirmas patarimas veltui

Priėmimo valandos nuo 9 — 12 ir nuo 15 — 20 val.

Calle CANGALLO 1542**LIETUVON IR IŠ LIETUVOS**

Pigiausiomis kainomis parduoda laivakortes

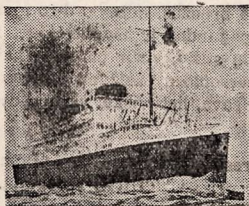
Compania Maritima Belga

(LLOYD ROYAL S. A.)

L. N. Alem 491 . U. T. 31 - Retiro - 5274 ir 5275

BUENOS AIRES

Laivai išvyksta kas 15 dienų.

Laivakortės į Lietuvą 3 klase \$ 328

Atsikvietimui iš Lietuvos \$ 325

Dideli patogumai 3-je klasėje.

Susisiekimai traukiniais su visais Europos miestais.

PIRMA LIETUVIŲ KLINIKA**APTARNAUJAMA GYDYTOJŲ
SPECIALISTŲ**

Venerinės ligos: Blenoragija ir jos komplikacijos, išsiplėtimai prostatitis, gydoma moksliniais elektrolais, uetroskopija. Sifilis (606 — 914) impotencija. Gydoma pigiai. Oda: Ache egzema, ulceris. Kvėpavimas: Džiūva, asma, kroniškas bronchitis. Širdies ligos. Vidurių, virškinimas: Gydomi profesorius Paul iš Vienos. Ginekologija: Neštumo diagnozės nuo pirmos savaitės, gimdymai, matriz. Hemoroidai: Išgydoma be operacijos ir be palikimo darbo. Gerklė nosis ausys: Tonsilų polipų operavimas, etc. Laboratorija analizavimui kraujo, šlapimo, Supranta lietuviškai. X SPINDULIAI — ULTRAVIOLETAI — DIATERMIJA INFRARAUDONI. PATARIMAI \$ 3.—

Priėmimas: nuo 10 — 12 ir 15 — 21. Šventėmis nuo 10 iki 12

ALMIRANTE BROWN 1015**Didelė Klinika
CONSTITUCION**

Modernus VENERIMIN LIGŲ gydymas: BLenorAGIJA astriji ir kroniška: analizai prižiūrėjimui ir gėnų išgydymas ODA ir RIFIILS Kraujo analizai su Wassermano reakcija. Šlapimo. NEGALAVIMAS Seksualinis susiprėjimas. Vėdučių ligos: Širdis, Skilvis, Plaučiai (kutinės ir rugos skaidėjimas). Kepenų inkstai. VARISAI. FIMFRIALAI. MOTERŲ: kroniški flukšai. Neštumas. REUMAT. Gialika. GERKLĖ. NOSIS AUSYS. Nesies siens migdolai, operacijos tik 30 pezu DIAMINA. X. SPINDULIAI. Neleisk veltui pinigų nei laiko. Tikrai čia gali tikrai išgydyti, nes mūsų daktarai specialistai prižiūri asmeniškai, mūsų senoji ir akredituotoje Klinikoje.

KALBAMA LIETUVIŠKAI

Ekonomiški abonentai, Valdininkams ir darbininkams išsimokėjimo lengvatai

Priėmama nuo 9 iki 12. Sekmadieniais ir švenadieniais nuo 9 iki 12 val.

MŪSŲ LAIKRŠČIO ŠKAITYTOJAMS
PERŽIURĖJIMAS VĖLTUI**LIMA 1618**

PRIEŠAIS PAT PLAZA CONSTITUCION

Visų Teismų Reikalus, kaip tai: Sužeidimus darbe, civilinius, kriminalinius ir komercinius dalykus pasekmingai atlieka

ESTUDIO JURIDICO

Dr. Luis E. Cordeiro

ir Dr. Oscar A. Garzón

su lietuvių skyriaus prižiūrėtoju F. DAMBRAVU.

Pagelbi Arg. pilietybės išgavime, daro ir išrūpina dokumentus ir t. t.

Priima nuo 10 iki 12 val. ir nuo 16 iki 19 val.

UCUMAN 1475 aukš. II. - B.

CLINICA**DR. APERAVICIAUS**

Corrientes 1955 U. T. 47-7746

Atdara nuo 16-20 val kasdien

Žymus chirurgas, diplomuotas

Rusijoje ir Argentinoje

MOTERŲ LIGOS**X SPINDULIAI****Dr. SCHAVELZON****LIGONINĖS "MUNIZ" SEFAS**

Veneros ligų, gerklės, ausų,

nosies pilvelio, širdies, kraujo

plaučių ir kepenų. Specialistas.

Kalba visomis kalbomis.

Darbininkams didelė nuolaida

PUYERREDON 936, Ba. As.

U. T. 47 — 8416

A K U Š E R Ė**A. BENES BILEK**

Daug jau pasidarbavusi lietuvių Kolonijoje

c. LIMA 1217

U. T. 23 - B. O. - 3389

Priima kasdien nuo 9 val. iki 8 vakaro.

**VALDOMŲJŲ
PRODUKTŲ PARDUOTUVĖ
"VILNIUS"****VIZCAYA 1042, CERRO
MONTEVIDEO**

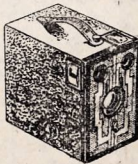
Klijentams patarnauja pats savininkas lietuvis

J. ŠČESNULEVIČIUS**FOTO****BERMAN**

Nueva York y

Valparaiso,

Berisso, F.C.S.

Daro specialias fotografijas skerdyklų karnetas

**LIETUVOS PASIUNTINYS IR
KONSULARINIO SKYRIAUS
adresas****CERRITO 1493****TELEFONAS 44—5243**

Priėmimo valandos: nuo 10 iki 12 ir nuo 14 iki 16 val.

Seštadieniais nuo 9 iki 12 val.

Pasiuntinybė uždaryta Lietuvos įstatymu nustatytais dienomis ir Argentinos respublikos svarbiomis šventėmis.

LIETUVOS KONSULATO MONTEVIDEO

adresas

20 de Setiembre 1415

Telefonas 41—0350

Priėmimo dienos ir valandos:

Skaityk, išmanyk ir kitiems pasakyk, kad

Švyturys

geriausias laikraštis.

"SVYTURYS" nekenčia melo;

"SVYTURYS" rašo teisybę;

"SVYTURYS" vedamas tautiškai katalikiškoj dvasioj.

"SVYTURIO" kaina visiems prieinama:

ARGENTINOJ atseina 4 pezus per metus, arba 2 pezu pusmečiui.

URUGVAJUIJ — 2.50 ur. pezu;

BRAZILIJOJ — 20 milreisų;

LIETUVOJ — pezus, arba 2 amerik. doleriu.

NIEKO NELAUKDAMI UZSIPRENUMERUOKITE "ŠVYTURI" SAU IR SAVO GIMINĖMS.

Rašykite ant pridedamos čia atkarpos.

Pridėdamas pezus, prašau man siuntinėti "Švyturį" žemiau nurodytu adresu:

Prenumerato vardas ir pavardė

Gyvenamoji vieta

Parašas

"SVYTURYS"

c. OLAVARIA 882

BUENOS AIRES

ARGENTINA

Lietuviška Dantų Klinika**CLINICA DENTARIA**

Lima, Cuzco y Iquitos

N. Krukauskas

Aukso dantys ir koronos 22 karatų nuo \$ 10. Balti dantys nuo 4. Ištisiniai ir 3. Ištisiniai dantys be skaidinčių daromi nauji dantys. Priima kasdien nuo 9 iki 12 ir nuo 14-21

Pavón 488

U. T. 22- 9395

Avellanedas

(Prieš Avellanedos stotį)

Instituto "RAMOS MEJIA"

Pigios kainos.

Mokėjimo palengvinimai.

Nuo 9 — 21 v.

Sekmdien. 9 — 12 v.

1. ANALIZAS ŠLAPUMO, ištyrimai Blenoragijos, ar tiksliai pagydyta. Išgydymas galūtinis, naujo viškas ir greitas.
2. KRAUJO LIGOS IR MAŽAKRAUJYSTĖ (Tikslus analizas).
3. AVARIJOS visų laipsnių. Gydymas patikrinus (kraują anal. 1914).
4. APTARNAUJAMAS GYDYTOJŲ SPECIALISTŲ
5. ODO kroniška egzema, vėty, plaukų kritimo (Ultravioletiniai Spinduliai).
6. HEMOROIDAI — gyslų ištinimas, Prof. Steardo reiki metodu.
7. NERVŲ ligos: nemiegas, neurastenija, smegenų sumenkėjimas.
8. REUMATIZMAS: Išias dieguliai, astma, abogas.
9. Širdis: mušimas, nuvargimas, spaudimas.
10. PLAUCIAI: kosulys, silpnumas, kvapo trukumas, suliesėjimas.
11. SKILVIS: Išpūtimas, nerviškumas, užkietėjimas, vėma, žaizdos.
12. GERKLĖ, nosis, ausys: mukrypimai, polypai, uždegimai.
13. MOTERŲ ligos: (atskirai) gimdyvės ligos, mėnesinės ir panašios.

VEIKAS, IŠGYDYMAS \$ 40.—, \$ 5 PER SAVAITĘ**ANALIZAI IR PATARIMAI VĖLTUI****KALBAMA LIETUVIŠKAI****Rivadavia 3070**